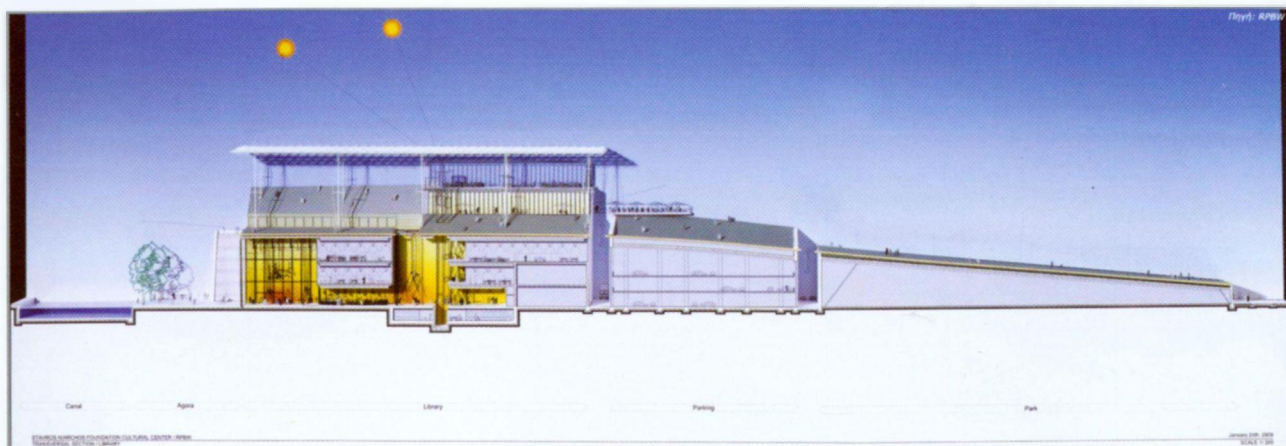

Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος

Επιμέλεια: Γιώργος Γλωσσιώτης

Ιστορία

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ) ιδρύθηκε τυπικά με το Διάταγμα, που εκδόθηκε στις 15 Μαΐου 1832, με την επωνυμία "Δημοσία Βιβλιοθήκη" και με Διευθυντή το Γεώργιο Γεννάδιο, που έφερε τον τίτλο του "Επιστάτου".

Οι πρώτες "Σκέψεις περί σχηματισμού Εθνικής Ελληνικής Βιβλιοθήκης" δημοσιεύτηκαν από το φιλέλληνα Ιω. Μάγερ σε άρθρο του στα "Ελληνικά Χρονικά" του Μεσολογγίου, τον Αύγουστο του 1824. Η ιδέα υλοποιήθηκε το 1829 από τον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια, ο οποίος συμπεριέλαβε τη Βιβλιοθήκη μαζί με τα άλλα πνευματικά Ιδρύματα -Σχολεία, Εθνικό Μουσείο, Τυπογραφία- στο Ορφανοτροφείο της Αίγινας, και ανέθεσε την επιστασία της στον Ανδρέα Μουστοξύδη, Πρόεδρο της Επιτροπής του Ορφανοτροφείου, Έφορο και Διευθυντή του Εθνικού Μουσείου, Έφορο του Κεντρικού Σχολείου κ.λπ.

Στο τέλος του 1830 η Βιβλιοθήκη, που χαρακτηριζόταν από τον ίδιο το Μουστοξύδη ως Εθνική Βιβλιοθήκη, αριθμούσε 1.018 τόμους εντύπων βιβλίων, που είχαν συλλεγεί μετά από έκκληση των Αρχών προς όλους τους Έλληνες και φιλέλληνες, προς τους διοικητές και προς τις μονές της χώρας.

Το 1834 η Βιβλιοθήκη μεταφέρθηκε στη νέα πρωτεύουσα του Κράτους, την Αθήνα, και στεγάστηκε προσωρινά στο κτίσμα του Λουτρού (στη Ρωμαϊκή Αγορά) και αργότερα στην εκκλησία του Αγίου Ελευθερίου (δίπλα στη Μητρόπολη) και σε άλλα κτίρια.

Παράλληλα με την κρατική μέριμνα για τον εμπλουτισμό της με αγορές ιδιωτικών βιβλιοθηκών, όπως αυτή του Δημ. Ποστολάκα (1.995 τόμοι), η Βιβλιοθήκη δέχτηκε πολλές δωρεές βιβλίων, όπως αυτές των Χριστόφ. και Κωνστ. Σακελλαρίου (5.400 τόμοι), του Μάρκου Ρενιέρη (3.401 τόμοι) κ.ά.

Το 1842 η Δημόσια Βιβλιοθήκη (με 35.000 τόμους) ενοποιήθηκε με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου (15.000 τόμους) και συστεγάστηκαν, μαζί με τη Νομισματική Συλλογή, στο νέο κτίριο του Οθώνειου Πανεπιστημίου. Πρώ-

τος Έφορος (Διευθυντής) ορίστηκε ο Γεώργιος Κοζάκης-Τυπάλδος, που παρέμεινε στη θέση αυτή ως το 1863. Την εποχή αυτή η Βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε με σημαντικές δωρεές σπάνιων ξενόγλωσσων βιβλίων, προερχόμενες από βασιλείς και ηγεμόνες χωρών της Ευρώπης.

Με το βασιλικό διάταγμα του 1866 οι δύο Βιβλιοθήκες συγχωνεύτηκαν και διοικητικά σε μία, με τον τίτλο "Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος".

Στις 16 Μαρτίου 1888 τέθηκε ο θεμέλιος λίθος του νεοκλασικού μαρμάρινου κτηρίου, που χρηματοδοτήθηκε από τους Κεφαλλήνες αδελφούς Παναγή, Μαρίνο και Ανδρέα Βαλλιάνο. Η Βιβλιοθήκη παρέμεινε στο κτήριο του Πανεπιστημίου μέχρι το 1903, οπότε μεταφέρθηκε στο νέο λαμπρό κτήριο, που σχεδιάστηκε από το Θεόφιλο Χάνσεν και οικοδομήθηκε με γενική επίβλεψη του Ερνέστου Τσίλλερ.

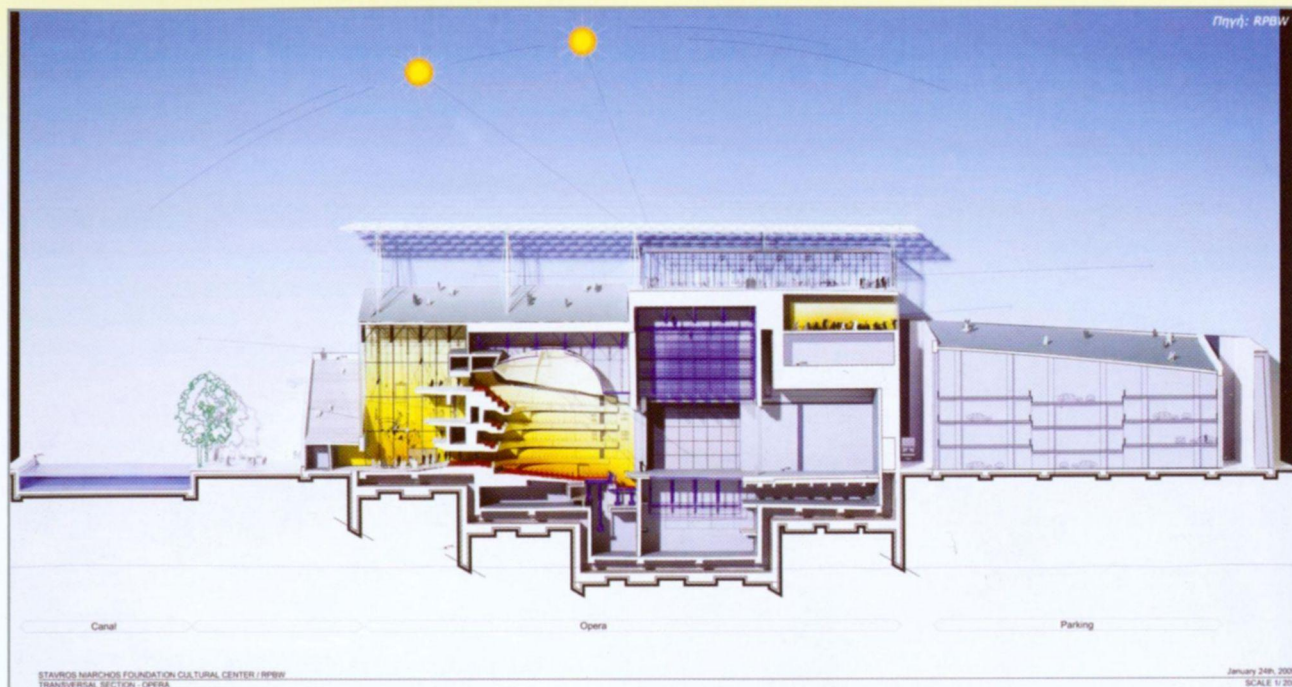
Σήμερα η Εθνική Βιβλιοθήκη εξακολουθεί να στεγάζεται στο Βαλλιάνειο κτίριο, στο κέντρο της Αθήνας (Πανεπιστημίου 32, Αθήνα) καθώς και σε δύο άλλα κτίρια (Αγία Παρασκευή - Νέα Χαλκηδόνα) και η πολύτιμη, στο σύνολό της, Συλλογή του υλικού της περιλαμβάνει το γραπτό εθνικό πολιτιστικό θησαυρό της Ελλάδας.

Πηγή: Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος <http://www.nlg.gr/istoria.htm>

Όραμα

Από την ίδρυσή της, σχεδόν πριν από δύο αιώνες, η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας εξελίχθηκε σε ίδρυμα που στόχο του έχει τη συλλογή και τη διαφύλαξη υλικού, όπως βιβλία και χειρόγραφα τα οποία συνδέονται με την Ελλάδα ή αναφέρονται στον ελληνισμό, καθώς και την απόκτηση τίτλων γενικού ενδιαφέροντος από τη διεθνή πνευματική παραγωγή.

Με την ευκαιρία της δημιουργίας των νέων εγκαταστάσεων, η Εθνική Βιβλιοθήκη θα επωφεληθεί από την ήδη υπάρχουσα καθώς και τη διαρκώς εξελισσόμενη τεχνολογία της ψηφιακής εποχής, προκειμένου να γίνει διεθνές κέντρο πρόσβασης σε ερευνητικές και πληροφοριακές πηγές, μια ψηφιακή βιβλιοθήκη χωρίς περιορισμούς, η

οποία θα συνδέεται με εθνικές και άλλες σημαντικές βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο.

Η δημιουργία ενός φυσικού περιβάλλοντος μάθησης, το οποίο θα είναι ανοιχτό και φιλόξενο για όλους, θα έχει ως αποτέλεσμα η Εθνική Βιβλιοθήκη να εξελιχθεί σε χώρο συνάντησης για άτομα όλων των ηλικιών. Η πρόσβαση στον κόσμο της γνώσης και της πληροφορίας δεν θα προσφέρεται μόνο στους μαθητές, τους ερευνητές και τους εκπαιδευτικούς αλλά και στους πολίτες εν γένει, από τα παιδιά και τους εφήβους ως τους ενήλικες, καθώς επίσης και στους κατοίκους άλλων εθνικοτήτων, οι οποίοι θα μπορούν επωφεληθούν από τα τμήματα ελληνικής γλώσσας και ελληνικής ιστορίας, καθώς και τα σεμινάρια που θα διοργανώνονται στους χώρους της Βιβλιοθήκης. Ιδιαίτερη μέριμνα θα ληφθεί ώστε η Βιβλιοθήκη να είναι εύκολα προσβάσιμη σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

Οι νέες εγκαταστάσεις της Εθνικής Βιβλιοθήκης θα δημιουργηθούν σύμφωνα με τα υψηλότερα ποιοτικά, αισθητικά και λειτουργικά πρότυπα και θα συνδέονται με τις νέες εγκαταστάσεις της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και το Πάρκο Σταύρος Νιάρχος, προκειμένου να συγκροτήσουν έναν πολιτιστικό φορέα ο οποίος θα ενισχύει και θα προάγει τον ελληνικό πολιτισμό.

Η Βιβλιοθήκη

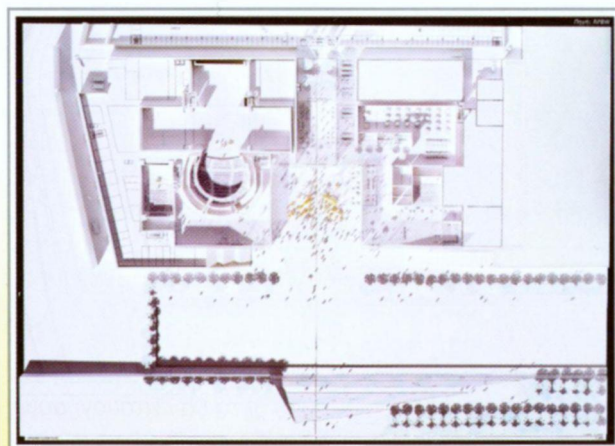
Οι νέες εγκαταστάσεις της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας, οι οποίες πρόκειται να ανεγερθούν στο χώρο του παλιού Ιπποδρόμου στο Δέλτα Φαλήρου, θα είναι υπερσύγχρονες και από τεχνολογικής απόψεως άρτια εξοπλισμένες, με σκοπό να γίνουν εφάμιλλες των σύγχρονων Εθνικών Βιβλιοθηκών του εξωτερικού.

Ο τρόπος λειτουργίας των βιβλιοθηκών έχει ανατραπεί ολοκληρωτικά κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην καθημερινή λειτουργία τους. Ζητούμενο είναι η δημιουργία ενός ευχάριστου πε-

ριβάλλοντος, ανάξιου των απαιτήσεων της ψηφιακής εποχής. Οι προδιαγραφές των νέων αυτών εγκαταστάσεων θα λάβουν υπόψη αυτές τις ολοένα μεταβαλλόμενες ανάγκες, προκειμένου να δημιουργήσουν ένα λειτουργικό χώρο. Στόχος είναι η δημιουργία μιας Βιβλιοθήκης του μέλλοντος, η οποία να μπορεί να αντεπεξέλθει στις προκλήσεις των επόμενων δεκαετιών.

Ο σχεδιασμός και η λειτουργία της Βιβλιοθήκης θα βασιστούν στις «βέλτιστες πρακτικές» οι οποίες έχουν ήδη εφαρμοστεί με επιτυχία τόσο σε εθνικές όσο και σε δημόσιες βιβλιοθήκες του εξωτερικού. Το προσωπικό της Βιβλιοθήκης θα παρακολουθήσει ειδικά σεμινάρια, ώστε να είναι σε θέση να αξιοποιήσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις δυνατότητες του νέου κτιρίου.

Οι νέες εγκαταστάσεις της Εθνικής Βιβλιοθήκης θα παρέχουν τη δυνατότητα πρόσβασης και εμβάθυνσης, στον κόσμο της γνώσης και της πληροφορίας, όχι μόνο σε φοιτητές, ερευνητές και εκπαιδευτικούς, αλλά σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως ηλικίας και μορφωτικού ή κοινωνικού επιπέδου. Η Βιβλιοθήκη θα εξυπηρετεί παράλληλα –μέσω Διαδικτύου– χρήστες σε όλα τα μέρη της Ελ-

λάδας και του εξωτερικού.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Μέσω της δημιουργίας παιδικού τμήματος, θα παρέχονται υπηρεσίες και επιμορφωτικά προγράμματα για παιδιά και εφήβους, τα οποία θα βασίζονται σε ήδη υπάρχοντα προγράμματα που υλοποιούνται τόσο σε δημόσιες όσο και σε δημοτικές βιβλιοθήκες της χώρας, καθώς και στις «βέλτιστες πρακτικές» που εφαρμόζονται στο εξωτερικό, αφού πρώτα αυτές προσαρμοστούν από εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς για να καλύψουν τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της Ελλάδας.

Η Βιβλιοθήκη θα παρέχει επίσης προγράμματα για ενήλικες, όπως μαθήματα πληροφορικής, αλλά επιπροσθέτως θα στρέψει την προσοχή της και σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως στους μετανάστες, για τους οποίους θα δημιουργηθούν ειδικά προγράμματα και μαθήματα ελληνικής γλώσσας και ελληνικής ιστορίας.

Οι εγκαταστάσεις θα πληρούν όλες τις προδιαγραφές και θα διαθέτουν ειδικό εξοπλισμό, όπως λόγου χάρη υπολογιστές Braille, ώστε να είναι προσβάσιμες στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Εν ολίγοις, όραμα της Βιβλιοθήκης είναι να υπηρετήσει την ιδέα της «διά βίου μάθησας».

Πηγή: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος <http://snfcc.snf.org/Default.aspx?ID=58>

Συνέντευξη με τον Αντιδήμαρχο του Δήμου Καλλιθέας **κο Θεόδωρο Ψαλιδόπουλο**, Πρόεδρο του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου Καλλιθέας σχετικά με την ανέγερση του κτιρίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος μέσα στα όρια του Δήμου Καλλιθέας. Με τη συνέντευξη αυτή προσπαθούμε να εντοπίσουμε πως η κατασκευή ενός τέτοιου έργου επηρεάζει τη ζωή της πόλης που το φιλοξενεί, τις σχέσεις που μπορεί να αναπτυχθούν με την τοπική βιβλιοθήκη και την τοπική κοινότητα εν γένει, και γενικά τη σημασία του και την λειτουργικότητά του στην πραγματικότητα μιας πόλης. Η συνέντευξη δόθηκε στο Δημαρχείο Καλλιθέας, στον Αντιπρόεδρο της ΕΕΒΕΠ κο Γιώργο Γλωσσιώτη.

- Πώς η κατασκευή ενός τόσο σημαντικού πολιτιστικού κέντρου σε έναν Δήμο επηρεάζει την πολιτιστική του ζωή;

Θ.Ψ.: Η πολιτιστική ζωή μιας πόλης επηρεάζεται από ένα κτίριο υπό τον τρόπο με τον οποίο ένα κτίριο θα χρησιμοποιείται και θα εκφράζει μια αντίληψη για την χρήση του. Είχαμε πρόσφατα την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε μια πρωτογενή παρουσίαση της προμελέτης την οποία έχει κάνει ο *Renzo Piano* των κτιρίων της Εθνικής βιβλιοθήκης και της *Λυρικής Σκηνής* αλλά και το *Περιβαλλοντικό Πάρκο*, και νομίζω ότι αυτή ήταν ακριβώς μια παρουσίαση που ήθελε να παρουσιάσει μια ιδεολογική προσέγγιση του αρχιτέκτονα στο ερώτημα που τέθηκε. Η βασική ιδέα γύρω από την οποία ανέπτυξε τον συλλογισμό του είναι ότι εμπνέεται από την έννοια της θάλασσας και την λογική της διαφάνειας, διαφάνειας η οποία συμβολικά αλλά και πρακτικά επιτρέπει τη διάχυση του φωτός μέσα σε αυτό το χώρο, αλλά και πρακτικά εξασφαλίζει την πρόσβαση του πολίτη στο αντικείμενο με το οποίο τα κτίρια αυτά θα λειτουργήσουν. Εάν θεωρήσουμε ότι αυτός ο σχεδιασμός έτσι θα υλοποι-

ηθεί, μπορούμε να πούμε ότι στην Καλλιθέα θα εξασφαλισουμε μέχρι το 2015 ένα κτίριο που θα έχει μια εμβληματική αξία για την Αθήνα γενικά, και προφανώς θα συνδεθεί και με τη γενική ζωή της πόλης.

Θα συνδεθεί και διότι εδώ στη Καλλιθέα θα βρίσκονται δύο σημαντικοί πολιτιστικοί θεσμοί όπως είναι η Εθνική Βιβλιοθήκη και το Λυρικό Θέατρο, αλλά και γιατί οι σημαντικοί αυτοί θεσμοί περιβάλλονται από ένα μεγάλο πάρκο περίπου 120 στρεμμάτων, που και αυτό θα είναι σχεδιασμένο για δράσεις πολιτιστικές και επιμορφωτικές, άρα όλη η αντίληψη της εκτέλεσης αυτού του μεγάλου έργου φαίνεται να σχεδιάζεται από την πλευρά του αρχιτέκτονα ακριβώς για να αποκτήσει σχέση με την κοινωνία και του πολίτες. Αυτά όπως καταλαβαίνεται είναι έργα που χαρακτηρίζονται και από την χωροταξική του προσέγγιση ως έργα υπερτοπικού χαρακτήρα. Δεν μπορεί κάποιος να θεωρήσει ότι σε τέτοια έργα η σημασία τους περιορίζεται στα όρια της πόλης στην οποία εδρεύουν. Αυτό δεν είναι κακό, είναι πολύ χρήσιμο και πολύ ενδιαφέρον.

- Θα επηρεαστεί χωροταξικά ο Δήμος Καλλιθέας; Δεν θα μεταφερθεί το κέντρο βάρους του Δήμου σε μία άλλη περιοχή από ότι είναι τώρα;

Θ.Ψ.: Για να το απαντήσει αυτό κάποιος θα πρέπει να δει την εξέλιξη του έργου πολύ αναλυτικά. Πρέπει να σας πω ότι στόχος του Δήμου, τόσο της σημερινής Διοίκησης όσο και διαχρονικά είναι η επανασύνδεση του ιστού της πόλης με την παραλία. Με το παραλιακό μέτωπο. Μία σχέση η οποία χαρακτήριζε την Καλλιθέα πριν από την δικτατορία, που την χαρακτήριζε όχι μόνο χωροταξικά αλλά και κοινωνικά.

Η κατασκευή της Λεωφόρου Ποσειδώνος με επιχωματώσεις στη διάρκεια της δικτατορίας προκάλεσε αυτήν την αποκοπή της πόλης από το παραλιακό του μέτωπο. Η άρση αυτού του προβλήματος, έχει σημασία για εμάς, είναι μία αλλαγή του προσανατολισμού της πόλης που για μας είναι και ενδιαφέρουσα και επιθυμητή. Θέλουμε η πόλη να ξαναβγεί στην παραλία, να ξανακοιτάξει την θάλασσα, γι' αυτό και για μας δεν έχει μόνο σημασία η εξέλιξη του χώρου του Ιπποδρόμου αλλά και ο τρόπος που θα κάνουμε χρήση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων στην παραλία των Τζιτζιφιών.

Σε ότι αφορά ειδικότερα το χώρο του Ιπποδρόμου πρέπει να πω ότι η Καλλιθέα έχει ταλαιπωρηθεί πάρα πολύ από τον Ιππόδρομο που θεωρούμε ότι η εγκατάσταση εκεί μιας σειράς κτιρίων τέτοιου χαρακτήρα, χώρου πρασίνου, κοινόχρηστων χώρων αναπροσαρμόζει την χρήση αυτού του χώρου – που είναι 200 στρέμματα – και στην πραγματικότητα για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες δίνει στην πόλη την ευκαιρία να ξαναμπει σε αυτό το χώρο. Ο χώρος αυτός ήταν για δεκαετίες μία πληγή για την Καλλιθέα, και με όλα τα περιβαλλοντικά προβλήματα που μπορούσε να δημιουργήσει η λειτουργία ενός τέτοιου ψευδοαθλητικού κέντρου. Τώρα αποκτά η Καλλιθέα την δυνατότητα να κάνει χρήση αυτών των 200 στρεμμάτων, να ξαναμπει και σε αυτόν τον χώρο.

- Άρα λοιπόν η πρόταση αυτή που έγινε έχει μεγάλη σημασία για την Καλλιθέα. Ο Δήμος έχει κάνει κάποια κί-

νηση πέρα από τα έργα που θα γίνουν από το Ίδρυμα, έχει κάποια μελέτη για τα έργα που θα χρειαστεί ο ίδιος για να πλαισιώσει το συγκεκριμένο έργο; Έχει κάποια πρόβλεψη για τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα που θα χρειαστούν στην περιοχή;

Θ.Ψ.: Κοιτάξετε, ο Δήμος υπέγραψε ένα μνημόνιο συνεργασίας με το Υπουργείο Περιβάλλοντος το 200. Με αυτό καθορίστηκε συνολικά το πλαίσιο συνεργασίας που έχει ο Δήμος με το Δημόσιο με αφορμή την κατασκευή των έργων αυτών στον χώρο του Ιπποδρόμου. Συμφωνήθηκε δηλαδή να προχωρήσει η παραχώρηση τμήματος των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων στην παραλία και επίσης το Δημόσιο να αναλάβει στον ίδιο χώρο την δημιουργία εγκαταστάσεων προς Δημοτική χρήση δηλαδή ενός κολυμβητηρίου που στερείται η πόλη, ενός μεγάλου σύγχρονου παιδότοπου και ενός γηπέδου ποδοσφαίρου. Για μας το μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Δήμου διαμορφώνει το πλαίσιο αυτό το οποίο αναζητάτε. Δεν σας κρύβω ότι από την υλοποίηση αυτού του μνημονίου εμείς αξιολογούμε την αξιοπιστία του Δημοσίου. Τουλάχιστον σήμερα που μιλάμε, και ενώ το Δημοτικό Συμβούλιο έχει εγκρίνει την παραχώρηση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, μέχρι αυτή τη στιγμή δεν έχει υπάρξει παράδοση αυτών των εγκαταστάσεων. Κατά συνέπεια υπάρχει μια κωλυσιεργία η οποία δεν μπορεί να ερμηνευθεί μόνο από το γεγονός ότι έχουμε αλλαγές υπουργών πολιτισμού και αυτές καθυστερούν τις περαιώσεις. Δεν προχωρεί επίσης με του ρυθμούς που θέλαμε και ο σχεδιασμός της υλοποίησης των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει το Δημόσιο απέναντι στον Δήμο. Καταλαβαίνεται ότι να κατασκευάσεις ένα κολυμβητήριο δεν είναι μια απλή υπόθεση. Πάντως θέμα μερικών μηνών θα μπορούσε να είναι η αποσαφήνιση ενός χρονοδιαγράμματος. Καταλαβαίνω επίσης ότι οι συνθήκες μιας οικονομικής στενότητας επιβάλλουν την αναθεώρηση της υλοποίησης τέτοιων έργων. Αν και θεωρώ ότι σε συνθήκες οικονομικής κρίσης, υλοποιήσεις τέτοιων έργων μπορούν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση αυτής της κρίσης. Το κακό δεν θα ήταν αυτό, το κακό κατά τη γνώμη μου είναι ότι το ΥΠΕΧΩΔΕ δεν έχει σχέδια για τον τρόπο με τον οποίο θα υλοποιήσει τέτοια σχέδια. Διαπιστώνουμε ότι και η συμφωνία που πρέπει να υπογραφεί μεταξύ του Δημοσίου και του Ιδρύματος Νιάρχου για την κατασκευή των έργων έχει υπογραφή και όπως καταλαβαίνετε συμβάσεις τέτοιου επιπέδου κυρώνονται με νόμο από τη Βουλή. Αυτό δεν έχει συμβεί.

- Η υπογραφή αυτού του μνημονίου από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό είναι για μας μια δέσμευση ότι αυτή η κυβέρνηση θα υλοποιήσει το έργο.

Θ.Ψ.: Κοιτάξετε, εσείς είστε ενδιαφερόμενος και αντιλαμβάνεστε την έννοια του μνημονίου. Η εκδήλωση μιας βούλησης είναι πολύ χρήσιμη, εξαιρετικά θετική, πρέπει να πάρει και την συγκεκριμένη διοικητική της μορφή στο σύστημα λειτουργίας του κράτους. Άρα το μνημόνιο να καταστεί σύμβαση, η σύμβαση νόμος και ο νόμος είναι το κλειδί. Όσο αυτά τα πράγματα είναι μετέωρα η υπογραφή ενός μνημονίου μπορεί να είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και χρήσιμη, αλλά δεν θα ήθελα να μας ενθουσιάζει μόνο όσο διαρκεί η δημοσιότητά της και ο εντυπωσιακός τρόπος με τον οποίο

υπεγράφη το μνημόνιο. Σημειώνω δηλαδή ότι σε αυτό το σχεδιασμό υπάρχουν από την πλευρά του Δημοσίου καθυστερήσεις οι οποίες δημιουργούν ερωτηματικά. Ένα θέμα επίσης είναι και ο τρόπος με τον οποίο ο Δήμος θα παρακολουθεί την εξέλιξη ενός τέτοιου έργου. Εμείς θα θέλαμε ο Δήμος να εκπροσωπείται στην ομάδα παρακολούθησης του έργου. Γιατί όπως ξέρετε οποιοδήποτε έργο στην Καλλιθέα από την πιο άκομψη πολυκατοικία μέχρι αυτό το εξαιρετικό και μοναδικό κτίριο, πολεοδομικά άδεια θα λάβει από την Διεύθυνση πολεοδομίας της Καλλιθέας.

- Ποιοι παράγοντες έπαιξαν ρόλο στην αποδοχή της Διοίκησης του Δήμου για την κατασκευή ενός τέτοιου πολύπλοκου έργου;

Θ.Ψ.: Υπήρξαν αντιδράσεις, καλοπροαίρετες αλλά και άλλες που υπέκρυπταν σκοπιμότητες. Συνδέονται αυτές με την πικρή ιστορία που σας ανέλυσα προηγουμένως. Δηλαδή για μια περιοχή τόσο μεγάλη όπως είναι ο χώρος του Ιπποδρόμου, η οποία βρίσκεται στον πιο πυκνοκατοικημένο και πιο πυκνοδομημένο Δήμο της χώρας, η απομάκρυνση του Ιπποδρόμου για πολλούς πολίτες και φορείς θεωρήθηκε αρχικώς ως η ευκαιρία να είχε λύσει η Καλλιθέα όλα τα προβλήματα υποδομής που έχει. Απελευθερώνεται ένα μεγάλο οικοπέδο, άρα δεν έχουμε κολυμβητήριο, δεν έχουμε μεγάλο θέατρο, δεν έχουμε μεγάλη δημοτική βιβλιοθήκη, οτιδήποτε. Αυτή ήταν μια ερασιτεχνική κατά την γνώμη μου προσέγγιση η οποία όμως είχε καλές προθέσεις. Υπήρχαν και άλλες αντιδράσεις που δεν θα ήθελα να σχολιάσω, π.χ. αντιπολιτευτικού χαρακτήρα ή που είχαν άγνοια των σχεδιασμών του Ιδρύματος Νιάρχου. Υπήρχε ο φόβος ότι η χορηγία ενός ιδρύματος ενός εφοπλιστή είναι η επέλαση του ιδιωτικού κεφαλαίου στον χώρο του πολιτισμού. Θα έλεγα ότι ο σχεδιασμός του Ιδρύματος δεν είναι αυτός. Το Ίδρυμα κατασκευάζει τα έργα και δίνει τα κτίρια στα Νομικά Πρόσωπά που θα τα λειτουργήσουν. Εμείς δεχτήκαμε τελικώς λαμβάνοντας υπόψη αυτό που σας είπα προηγουμένως, δηλαδή την υπογραφή του μνημονίου μεταξύ του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Δήμου. Δεν μπορεί κάποιος να θεωρήσει ότι δεν τον ενδιαφέρει να κατασκευαστεί η Εθνική Βιβλιοθήκη στον Δήμο του. Πρέπει όμως να συζητήσετε πως

θα γίνει αυτό και με ποιους όρους θα γίνει αυτό και πως αυτό το σπουδαίο και μεγάλο έργο θα συνδεθεί και θα ισορροπήσει με τις τοπικές ανάγκες.

- Και ας έρθουμε στην Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλλιθέας, πώς βλέπετε να αναπτύσσεται η συλλογή της Δημοτικής Βιβλιοθήκης με έντυπο υλικό και σε δεύτερο επίπεδο μετά την ψηφιακή συλλογή της Εθνικής Βιβλιοθήκης; Έχετε προβλέψει χρήματα για ψηφιοποιήσεις;

Θ.Ψ.: Ναι, η Δημοτική Βιβλιοθήκη Καλλιθέας είναι και τώρα εξαιρετική. Ο εξοπλισμός για παράδειγμα που προορίζεται για χρήση ατόμων με ειδικές ανάγκες – και ο οποίος είναι ένας ακριβός εξοπλισμός – αυτός είναι προϊόν της συνεργασίας που είχαμε με την Κοινωνία της Πληροφορίας. Περαιτέρω τέτοια προγράμματα για την ψηφιοποίηση και την καταλογογράφηση σχεδιάζουμε μια νέα συνεργασία ακριβώς στη φάση που μιλάμε. Δεν είναι έξω από το σχεδιασμό ενδιαφέροντος η αξιοποίηση αυτών των προγραμμάτων. Αλλά θέλω να πω ότι σε μία χώρα που μπορεί να αναμνησκαθεί του Παρθενώνος με μεγάλη ευκολία, δεν έχουμε πολιτιστική πολιτική. Θα πρέπει να το κατανοήσουμε βαθιά όλοι όσοι εμπλέκονται επαγγελματικά, πολιτικά, ως χρήστες, σε αυτήν την υπόθεση. Αντί να έχουμε μεταξύ μας μία διαίρεση πόσους βιβλιοθηκονόμους πήρες, πόσα λεφτά τους έδωσες, πόσα βιβλία αγόρασες, δεν είναι εκεί το ζήτημα. Το ζήτημα είναι πως όλοι αυτοί οι φορείς συνενώνονται σε μία κοινή προσπάθεια να πείσουμε το κράτος ότι εάν δεν αποσαφηνίσει τους στόχους του και άρα με ένα συλλογικό τρόπο να το κάνει αυτό, ούτε οι βιβλιοθηκονόμοι θα είναι ικανοποιημένοι, ούτε η αυτοδιοίκηση, ούτε τελικά οι πολίτες. Πρέπει να πείσουμε το πολιτικό σύστημα. Δεν είναι θέμα η προϊσταμένη βιβλιοθήκης να πείσει τον αντιδήμαρχο, δεν είναι εκεί το ζήτημα. Εγώ πάντως δεν έχω δει δήμαρχο, που θέλει να είναι δήμαρχος, ανεξάρτητα από την πολιτική του προέλευση, θα ασχοληθεί τελικά με τέτοιου είδους ζητήματα, ανάλογα με το μέγεθος του Δήμου, τους πόρους, και άλλες ανάγκες. Δεν είναι το θέμα να πειστεί η αυτοδιοίκηση, Το θέμα είναι πως όλοι μαζί βάζουμε στις προτεραιότητες του κεντρικού συστήματος τον πολιτισμό. Και κάνουμε αυτή τη συζήτηση σε μία περίοδο κατά την οποία το κράτος μας λέει ακριβώς το αντίθετο: θα κάνετε κράτει. Δεν θα ζητάτε πολλά για τον πολιτισμό.

- Παρόλα αυτά από άποψη κελυφών, με άξονα που περνάει μέσα από τον Δήμο και ξεκινάει από το Μουσείο της Ακρόπολης και καταλήγει στην Εθνική Βιβλιοθήκη, δημιουργούνται λαμπρά κτίρια λαμπρών αρχιτεκτόνων. Θα μείνουν άδεια αυτά τα κτίρια, χωρίς πνοή;

Θ.Ψ.: Όχι, δεν θα μείνουν. Δεν σας εκφράζω μια αισιοδοξία φιλοσοφικού χαρακτήρος, σας ζητώ πολιτικό συμπέρασμα περισσότερο. Η κοινωνία θα τα αποδεχτεί όλα αυτά. Θα πάει ο κόσμος σε ένα κτίριο της Λυρικής το οποίο δεν θα είναι απλώς μία δράση των κοσμικών κύκλων. Αν η Λυρική αναπτύξει εκτός από μία λαμπρή παράσταση και προγράμματα τα οποία θα επιτρέπουν στους νέους ανθρώπου και σε διάφορες κοινωνικές ομάδες να καταλάβουν ποιος είναι ο Βάγκνερ και γιατί οι αρχαίοι γερμανικοί μύθοι έχουν

ενδιαφέρον, τότε θα την αγκαλιάσουν την Λυρική Σκηνή. Στο θέατρο της οδού Ακαδημίας βέβαια, δεν μπορεί να συμβεί αυτό. Η Διοίκηση Κυριακόπουλου π.χ. στην Λυρική Σκηνή προσπαθεί να αξιοποιήσει στο έπακρο ένα κτίριο το οποίο δεν κάνει για αυτή τη δουλειά. Δεν βοηθά ώστε το Λυρικό Θέατρο να είναι ένας θεσμός που θα διαχέεται στην κοινωνία. Ένα κτίριο τέτοιο, καινούριο, με διαφάνεια όπως λέει ο Ρίανο – διαφάνεια στην κατασκευή του και διαφάνεια στην χρήση του – θα το αγκαλιάσει ο κόσμος. Και εκεί είναι ενδεχομένως η σύνδεση με την τοπική κοινωνία. Πρέπει να πάρει και θεσμικό χαρακτήρα.

- Η τοπική αυτοδιοίκηση πως μπορεί να συνεργαστεί με αυτούς τους φορείς;

Θ.Ψ.: Κοιτάξτε να δείτε. Εγώ δεν συνάντησα ποτέ άρνηση στο να έχουμε εισιτήρια δωρεάν ή φθηνά για τα παιδιά του Δημοτικού Ωδείου. Θεωρώ πράγματι ότι το κοινό αυτών των θεσμών είναι μία κοινωνική ελίτ αλλά δεν θεωρώ ότι πάντοτε κατανοεί και ότι βλέπει, αλλά αυτό δεν είναι ένα θέμα το οποίο λύνεται μόνο από τον φορέα, λύνεται και από τον συνολικό τρόπο με τον οποίο οι δημόσιοι θεσμοί συνδέονται με τον πολιτισμό.

- Για να επιμείνω λίγο στην ερώτηση, πρόσφατα έχει γίνει πολύ κουβέντα για τα κτίρια που κληροδότησε η Πολιτιστική Πρωτεύουσα στην Θεσσαλονίκη. Τεράστια κτίρια τα οποία μένουν άδεια. Πως θα προσπαθήσετε εσείς εδώ ως τοπική κοινωνία για να το αποφύγετε αυτό για τα κτίρια που σχεδιάζονται στο Φαληρικό Δέλτα;

Θ.Ψ.: Κοιτάξτε δεν μπορώ να σας πω ένα συγκεκριμένο σχεδιασμό. Μπορώ να σας πω όμως ότι το απολύτως φυσιολογικό θα ήταν πχ. ότι οι μαθητές του Δημοτικού Ωδείου θα έχουν ένα πάσο να πηγαίνουν δωρεάν ή με φθηνό εισιτήριο στην Λυρική Σκηνή. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί αυτονόητο όπως το συζητάμε τώρα, μπορεί να απαιτήσει όμως ορισμένες διοικητικές ενέργειες και μία ενδεχομένως πολιτική επιμονή. Εύχομαι το 2015 αυτός ο οποίος θα είναι Δήμαρχος ή θα είναι στη δική μου θέση, να έχει την ίδια προσέγγιση και να το επιδιώξει. Επιμένω όμως σε αυτό που σας έλεγα. Μπορεί αυτή η κοινωνική ελίτ η οποία συνδέεται με αυτούς τους θεσμούς να μην σκέφτεται με αυτούς τους τρόπους όμως οι θεσμοί αυτοί δεν είναι αρνητικοί. Θα υπάρχει από την μεριά της τοπικής αυτοδιοίκησης, των δημοτικών αρχών τότε, μία προσέγγιση τέτοια η οποία αυτό το θέμα, τη σχέση δηλαδή της τοπικής αυτοδιοίκησης με τους θεσμούς θα την θεωρεί αυτονόητη και θα θεωρήσει κατά το μέρος του δικού της βήματος να το κάνει. Αυτό είναι ένα σημείο συνάντησης. Πιστεύω λοιπόν ότι αν αυτό επιδιωχτεί με ένα συστηματικό και σαφή τρόπο θα μπορεί να υπάρξει αποτέλεσμα.

- Δηλαδή ρίχνετε το βάρος στην τοπική αυτοδιοίκηση;

Θ.Ψ.: Ναι θεωρώ ότι είναι ένα θέμα και του δημοκρατικού κινήματος, για να το πω με όρους της δεκαετίας του '70 ή του '80. Και το δημοκρατικό κίνημα πρέπει να θέσει και αυτό το στόχο, τη χρήση ενός θεσμού από την κοινωνία και

Η Βαλλιάνειος Εθνική Βιβλιοθήκη

προς όφελος των εργαζομένων. Δεν πρέπει να υπάρχει ισοπέδωση. Το θέμα είναι ποιος κάνει χρήση αυτού του προϊόντος. Θα είναι δημοκρατική η λειτουργία τους, ή θα τον νέμεται μόνο μία κοινωνική ομάδα;

Μία ωραία ψηφιακή βιβλιοθήκη, αν υλοποιηθούν αυτά τα εκπληκτικά σχέδια που ακούγονται, τότε αυτό είναι φανερό ότι δημιουργούν μια μεγάλη προσβασιμότητα στο βιβλίο άρα θα έχεις ένα θεσμό δημοκρατικό.

Το θέμα είναι πως τις βάσεις τις καινούργιες τεχνολογίες να λειτουργούν. Τις χρησιμοποιείς τις νέες τεχνολογίες για να λύσεις προβλήματα, να διευρύνεις τον αριθμό των χρηστών, άρα να κάνεις την βιβλιοθήκη πιο δημοκρατική ή χρησιμοποιείς τις τεχνολογίες για να σε εντυπωσιάσουν; Όπως έλεγε και ο Μπαλζάκ «να καταπλήξεις τους αστούς».

- Δηλαδή αν κάνω ένα συνδυασμό αυτών που μόλις είπατε με τα σχέδια του Ρίανο για ένα γυάλινο κτίριο, ανοιχτό, διαφανές, το ίδιο το κτίριο από μόνο του δείχνει μία εξωστρέφεια προς την κοινωνία που το φιλοξενεί.

Θ.Ψ.: Ακριβώς. Αν λοιπόν και η διοίκηση αυτών των κτιρίων λειτουργήσει έτσι ώστε αυτό το οποίο είναι η αρχιτεκτονική προσέγγιση να μετατραπεί και σε κοινωνικό μέγεθος τότε θα έχουμε δύο πολύ δημοκρατικά κτίρια – για να το πω έτσι, αν μπορώ να χρησιμοποιήσω αυτήν την έκφραση. Αλλά αυτό δεν εξαρτάται μόνο από τα κτίρια, εξαρτάται και από μας. Από τι θέλουμε εμείς. Και η τοπική κοινωνία και οι εκπρόσωποί της πως θέλουν αυτά τα κτίρια να παίξουν ρόλο. Δηλαδή αν τα δούμε μόνο ως μια τουριστική ατραξιόν που θα τα παρουσιάσουμε απλά, τότε αυτό δεν είναι επιθυμητό, αλλά δεν φταίει το κτίριο, οι άνθρωποι που το διευθύνουν.

Επαναλαμβάνω ότι δεν ξέρω πως όλα αυτά θα εξελιχθούν εμπράκτως μέχρι το 2015, άλλα μέχρι τότε θα πραγματοποιηθούν δημοτικές εκλογές το 2010 και το 2014, οπότε δεν μπορώ να σας πω ποιος ακριβώς θα τα διαχειριστεί όλα αυτά. Αλλά θεωρώ ότι αυτοί οι στόχοι είναι στόχοι που αντιπροσωπεύουν επιλογές. Και αντιπροσωπεύουν επιλογές και για την τοπική αυτοδιοίκηση.

- Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας.